

Njegoševa rodna kuća na Njegušima

NARODNI MUZEJ CRNE GORE

Njegoševa rodna kuća na Njegušima

Kuća u selu Erakovići gdje je Njegoš rođen 1813. godine, u kojoj je danas muzej, predstavlja tipičnu crnogorsku kuću imućnije porodice.

U njoj je Rade Tomov napravio prve korake, slušao epske pjesme uz zvuke gusala, stekao prve spoznaje o putevima i iskušenjima ovozemaljskog života i možda već tada sanjao o mjestu svoga vječnog prebivališta na Lovčenu.

Među strancima koji su nam ostavili možda i najljepši opis Njeguša je Francuz Vialla de Somier, koji je nakon putovanja kroz Crnu Goru 1810. godine, zapisao: „Njeguši pružaju najljepšu sliku; jedna velika kružna ravnica usred planine, brojne i dosta velike kuće okružuju podnožje planine i dižući se kao amfiteatar, ostavljaju vrlo prijatan utisak. ... Kuće, gotovo sve jednospratne, izgrađene su sve na isti način, od grubo klesanog kamena, pokrivene su neobrađenim pločama i podizane bez nekog reda. Sve govori da je umjetnost tu zanemarena ili zaboravljena. Nema arhitekture, pravila, niti reda u gradnji kuća... .. Svuda vatra gori nasred prostrane odaje; oko nje je postavljeno kamenje ili klupice, sijeda se u krug. Tu se i hrana priprema. Upotreba namještaja gotovo je nepoznata; jedna ili dvije daske postavljene na neobrađene drvene trokute, služe da se na njima drži bijeli smok i meso namijenjeno za svakodnevnu ishranu. Odjeća visi u uglu okačena o eksere, poneka skrinja skriva ono što je najdragocjenije, bilo da je to neki dokument, srebro, svečana odjeća, posuđe ili zdjele koje služe za porodične svečanosti. Ove veoma praktične skrinje upotrebljavaju se u svim krajevima...

Tašti, kao i svi ratoborni narodni, oni nalaze najistinskije zadovoljstvo u oružju, onom najboljem i najukrašenijem; to je znak nacionalnog bogatstva; za njega žrtvuju sve. Stoga je zbirka oružja najljepše i najupadljivije pokućstvo, kod većine čak i jedino“.

Kuću je obnovio Petar I i podijelio je na tri dijela, trojici braće, prvi, južni dio je pripadao Savu, srednji Njegoševome ocu Tomu i treći, sjeverni Stijepu. U prizemlju su podrumi, a iznad prostorije za stanovanje. Tokom vremena rađeno je nekoliko popravki, ali su zidovi ostali nepromijenjeni. Posljednja sanacija je izvršena 1973. godine, kada je otvoren muzej.

U prvoj, ulaznoj prostoriji, od eksponata su izloženi: Reprodukcije Njeguša, Njegoševa bista, rad hrvatskog skulptora Ivana Meštrovića, Njegošev portret, rad Jovana Zonjića, Rodoslov Petrovića, Mihaila Jovičevića i u vitrini ispod se nalaze Njegoševa djela.

U drugoj sobi koja je pripadala Njegoševom ocu centralno mjesto zauzima ognjište sa verigama, kotlićem, lopaticama za žar, žaračem, mašicama, oko koga su stolovači i škanjevi, zatim mala trpeza sa škanjevima za koju su sjedjela đeca i klupica. Na zidu je drvena polica tzv. skancijerna sa sitnim predmetima za pokućstvo (vangla, lonci, vrč, doza za čaj, ćup, čanak sa poklopcem), sač i crepulja, u panjegi (otvoru u zidu) je pegla na žar tzv. sumpreš a iznad lula (čibuk). Istu prostoriju ispunjavaju muška i ženska nacionalna nošnja, kolijevka, škrinja koja je pripadala Njegoševoj majci, oružje i gusle. Pored uljanice i svijećnjaka, neizostavni dio enterijera je slavska ikona sv. Đorđija i kandilo.

U trećoj sobi, koja je pripadala Njegoševom stricu Stijepu prikazan je Njegošev portret, rad M. Urbice, „Njegoš sa pratnjom na prevoju Krstac“, rad M. Jovičevića, zatim „Zbor Crnogoraca“ autora S. Vujovića. Tu su i portreti Petra I i knjaza Danila, „Zakletva Crnogoraca“ i „Izbor Njegoša za gospodara“, maketa Biljarde, prevodi „Gorskog vijenca“, Njegoševa dokumenta.

Dalji prolaz nas vodi do hladnih, mračnih podruma u koje su odlagali pomagala za pripremu hrane kao što su: žrvanj (sprava za ručno mljevenje žita), karlice za mlijeko, burla za vodu, stap za maslo, stalak za pršut.

Zatim tu su i alatke za pivređivanje: kosa, lopata za žito, vile, korpe od pruća, košnice koje zajedno sa nekoliko fotoreprodukcija iz seoskog života koje, kao i sam ambijent, ni jednog posjetioca ne ostavljaju ravnodušnim.

I kratki boravak na Njegušima je dovoljan da se osjeti surovost i oštrina lovcenskih padina, mnoštvo tamnih oblaka iz kojih grmljavina odjekuje i prolama se dajući viziju o zakonima prirode.

Adresa: Novice Cerovića bb, Cetinje
Tel: +382 41 230 310 | E-mail: nmcg@t-com.me
www.mnmuseum.org